

Список літератури:

1. Бланк И. А. Управление активами / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, Эльга, 2000. – 270 с.
2. Бочаров В.В. Корпоративные финансы / Бочаров В.В., Леонтьев В.Е. – СПб. : Питер, 2002. – 544 с.
3. Лебедько С. А.оборотный капитал холдинга: принципы и эффективность управления / С. А. Лебедько // Финансовый директор. – 2007. – № 1. – С. 41.
4. Радионов Р. А. Управление сбытовыми запасами и оборотными средствами предприятия / Р. А. Радионов, А. Р. Радионов. – М. : Дело и сервис, 2003. – 268 с.
5. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия: Учеб. пособие– [7-е изд., испр.] / Г.В. Савицкая. – Мн. : Новое знание, 2006. – 704 с.
6. Сироткин С. А. оборотные средства и оборотные активы в современной экономике / С. А. Сироткин // Региональная экономика и управление : электр. науч. журн. – 2007. – № 1(9). – С. 65.
7. Економіка підприємства : навч. посібн. / І. М. Войчик, П. С. Харів, М. І. Хопчан та ін. – 2-ге вид., випр. і доп. – К. : «Каравела» ; Львів : «Новий світ – 2000», 2007. – 360 с.

Баранов А. І.

Приднепровская государственная академия строительства и архитектуры

ОБЩЕЕ ТЕХНИКО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ СОСТОЯНИЕ ОТРАСЛИ И СПЕЦИФИКА УПРАВЛЕНИЯ ОБОРОТНЫМИ АКТИВАМИ В СТРОИТЕЛЬСТВЕ

Резюме

Представлено общее технико-экономическое состояние строительной отрасли. Проведен анализ состояния и эффективности использования оборотных средств отрасли. Определены ключевые аспекты и специфика управления оборотными активами в строительстве.

Ключевые слова: строительная отрасль, оборотные активы, незавершенное строительство, собственный капитал, коэффициент покрытия.

Baranov A. I.

Dnieper State Academy of Civil Engineering and Architecture

GENERAL TECHNICAL AND ECONOMIC STATE OF THE INDUSTRY AND SPECIFIC MANAGEMENT OF CURRENT ASSETS IN CONSTRUCTION

Summary

The present general technical and economic status of the construction industry. An analysis and efficient use of working capital industry. The key aspects and specific management of current assets in construction.

Key words: construction industry, current assets, construction in progress, equity, coverage ratio.

УДК 338

Белосвет О. В.

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ТЕОРЕТИЧНЕ ОБРУНТУВАННЯ ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТУЮЧИХ ПОКАЗНИКІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ МОЛОКОПРОДУКТОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ АПК

Досліджено теоретичні питання щодо оцінки результуючих показників функціонування молокопродуктового підкомплексу.

Ключові слова: рентабельність виробництва, рівень цін, обсяг виробництва продукції, собівартість, обсяг споживання продукції.

Постановка проблеми. У національній економіці України одна із вирішальних ролей належить агропромислому виробництву. Соціально-економічна суть останнього полягає в тому, що досліджувана сфера має гарантувати, з одного боку, продовольчу безпеку країни, а з іншого, – окупність. Молокопродуктовий підкомплекс займає важливе місце в структурі агропромислового виробництва, оскільки забезпечує населення життєво необхідними продуктами харчування, багато з яких стратегічні в експортному потенціалі. Унікальні властивості молока та продуктів його переробки зумовлюють необхідність їхнього безперебійного постачання споживачам, що вимагає ефективного функціонування цієї сфери виробництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження молокопродуктового підкомплексу (МППК) АПК та особливостей його підтримки зробили В.Г. Андрійчук, П.С. Березівський, Н.С. Белінська, П.І. Гайдуцький, О.І. Гуроров, А.Д. Діброва, В.Н. Зимовець, М.М. Ільчук, М.Х. Корецький, О.В. Крисальний, Л.О. Мармуль, В.Я. Месель-Веселяк, Т.Л. Мосстенська, В.М. Онегіна, М.К. Пархомець, П.Т. Саблук та інші вчені. Відповідні науковці говорять, здебільшого, про розбалансованість цінової політики в МППК та неефективність державних програм щодо подолання деструктивних процесів. Погоджуючись з безперечним науковим значенням висновків, яких було досягнуто зазна-

ченими вченими необхідно стверджувати, що за-требуваним залишається пошук раціонального співвідношення прибутковості суб'єктів МППК та обсягів споживання відповідної продукції, що може бути підтвержене негативними статистичними показниками відповідних параметрів [1]. Тому оцінка зміни результуючих ознак функціонування молокопродуктового підкомплексу під дією корегування складових елементів держаних преференцій є актуальним, що й зумовило обрання такої теми дослідження.

Мета статті. Формування алгоритму оцінки взаємозв'язків між корегуванням преференцій в МППК та реакцією на цей процес результуючих ознак.

Виклад основного матеріалу. Доцільним здається формування пропозицій та напрямів удосконалення виробництва за рахунок виявлення економічних факторів та оцінки їх якісного впливу на виробничий процес у молокопродуктовому підкомплексі АПК.

Досить важливим компонентом МППК є рівень споживання молока та молочних продуктів населенням, адже від такого показника залежить ємність внутрішнього ринку, що, в свою чергу, дає можливість для розширення відповідного виробництва. Необхідно зазначити, що фактична норма споживання молока залежить від роздрібною ціни та рівня доходів населення. Відтак, М.Х. Корецький у своєму дослідженні [2, с. 37] говорить про те, що саме ціна є головним елементом в рамках державного регулювання аграрного ринку. Автор вважає, що ринкові ціни є результатом дії багатьох чинників, які можна згрупувати за трьома напрямками.

До першої групи факторів М.Х. Корецький [2, с. 43-44] відносить рівень суспільних витрат виробництва. Автор аргументує свою позицію тим, що ринкова ціна товару має покривати витрати на його виробництво і забезпечувати підприємцю раціональний рівень рентабельності. При цьому йдеться не про індивідуальні, а про суспільно необхідні витрати виробництва.

Ринковий механізм об'єктивно змушує всіх товаровиробників не виходити за межі суспільно необхідних витрат, які враховують загальноприйняті стандарти якості продукції. На думку представників трудової теорії вартості суспільні витрати виробництва є вирішальним фактором, який визначає рівень ринкових цін.

До другої категорії автор [2, с. 44] відносить корисність товару для споживача, а до третьої [2, с. 44] ринкові фактори, насамперед співвідношення попиту та пропозиції на певний товар. Сьогодні більшість провідних учених-економістів наголошують на тому, що в кінцевому підсумку саме співвідношення попиту і пропозиції є вирішальним.

Необхідно погодитися з позицією В.М. Онегіної та М.Х. Корецького стосовно значимості цінової політики та співвідношення попиту та пропозиції в межах аграрного ринку. Резюмуючи зазначені вище положення та зважаючи на цінові диспропорції, доцільним є визначення рівня роздрібних цін та фактичної ємності ринку як результуючого показника попиту на досліджувану продукцію.

Поряд з цим виробничий процес підприємств МППК залежить від таких елементів, як [3, с. 51]:

- природно-кліматичні умови;
- народногосподарські потреби в молокопродуктах і традиції їх споживання;

- рівень конкурентоспроможності національних товаровиробників;
- забезпеченість трудовими ресурсами;
- транспортні умови;
- наявність практичного досвіду роботи та кваліфікація робітників [4, с. 123].

Відповідні фактори безпосередньо впливають на собівартість продукції та рівень її споживання в межах внутрішнього ринку. Тому виділяти їх як окремі елементи виробничого процесу є недоцільним.

Необхідно погодитися з позицією В.І. Радько [6] та Р.Л. Касяян [5] стосовно того, що економічна ефективність молочного скотарства характеризується системою таких показників: продуктивність корів, витрати праці і кормів на 1 ц молока, його собівартість і ціна реалізації, прибуток з розрахунку на 1 ц молока і на одну корову, рівень рентабельності виробництва молока. Відповідні чинники можна розділити на дві групи :

- чинники внутрішнього середовища (чисельність поголів'я корів, середньоденний надій молока, системи технологічного оснащення, персонал та ін.);

- чинники зовнішнього середовища (політика держави – фіскальна, кредитно-грошова, аграрна, зовнішньоекономічна а також стан економіки, розвиток конкуренції та ін.).

Окремо дослідимо фактори, які впливають на виробничий процес переробного підприємства [7, с. 128-129]. До таких відносять вартість сировини, витрати на оплату праці, пакування продукції, допоміжні матеріали, податки та амортизація, які формують собівартість продукції. Провідне значення має коефіцієнт рентабельності виробництва. Підтвердженням цього можуть слугувати позиції Р.М. Шелудько, Л.В. Шелудько та Є.М. Прохорова. На думку авторів, узагальнюючим індикатором ефективності виробництва є рентабельність, яка якісно відображає кон'юнктуру ринку й свідчить про стан та проблеми розвитку різних галузей економіки [8]. Подібного погляду дотримується О.О. Швець, який вважає, що показник рентабельності, акумулюючи вплив внутрішніх і зовнішніх факторів, дозволяє всебічно оцінити економічну ефективність виробництва молока [9]. П.С. Березівський [10, с. 36] зазначає, що показник рентабельності хоч і є найбільш узагальнюючим, проте не висвітлює всієї повноти економічного ефекту й потребує доповнення іншими індикаторами результативності.

М.М. Бердар звертає увагу на те, що рентабельність – це якісний вартісний показник, який характеризує рівень віддачі витрат або ступінь використання наявних ресурсів у процесі виробництва і реалізації товарів (робіт, послуг) [11, с. 113].

На думку З.Г. Ватаманюка та інших авторів [12, с. 356], рентабельність підприємства визначається відношенням суми прибутку до середньорічної вартості основних та обігових засобів і виражається у відсотках, а ефективність виробництва окремих виробів визначається рентабельністю продукції: відношенням прибутку до витрат на виробництво.

Спираючись на позиції зазначених вище дослідників та зважаючи на існуючі проблеми у досліджуваній сфері виробництва, можна сформулювати напрямки застосування інструментів державного регулювання у МППК:

- 1) створення умов для підвищення молочної продуктивності корів;

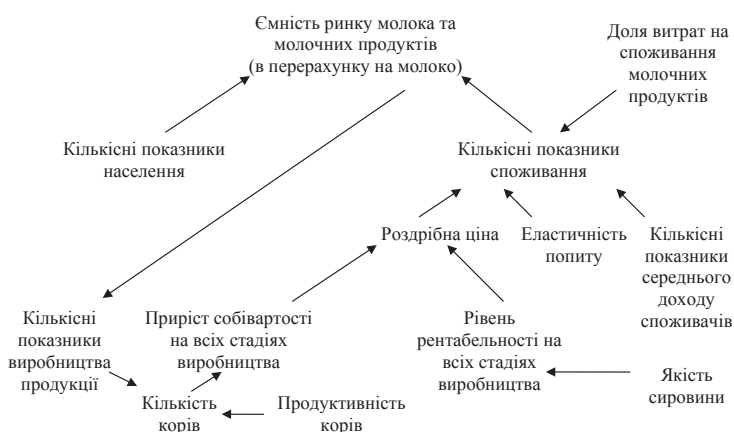

Рис. 1. Фактори виробничого процесу в МППК

2) зміна ставок ПДВ для переробних підприємств та організацій роздрібної торгівлі;

3) запровадження додаткових механізмів цінового регулювання.

Таким чином, необхідним є визначення методичного забезпечення щодо оцінки впливу інструментів державного регулювання на динамічні характеристики результатуючих ознак в розрізі сільськогосподарських товаровиробників та переробних підприємств.

Взаємозв'язки відповідних показників зображено на рис. 1.

Доцільним здається дослідження кожного з наведених вище факторів окремо для усіх ланок функціонування МППК та формалізація відповідних взаємозв'язків. Для підприємств молочного скотарства опишемо динамічні параметри

таких елементів: рентабельність виробництва молока; рівень цін; обсяг виробництва продукції заданої якості; собівартість виробництва продукції (рис. 2), де R – рентабельність виробництва продукції; P – середня закупівельна ціна для заданого напрямку реалізації; Q_{nt} – обсяг реалізованої продукції за напрямками її реалізації; Π – сумарні показники пільг, які надаються сільськогосподарським товаровиробникам; C – собівартість виробленої продукції; n – якість продукції за ДСТУ 3662-97; де t – період часу; E – еластичність ціни за обсягом реалізації продукції; Π – індекс цін; V_{zag} – загальний обсяг виробництва; E_{it} – ємність ринку молока та молочних продуктів (в перерахунку на молоко); E_g – коефіцієнт еластичності пропозиції за обсягом споживання продукції; I_i – індекс імпорту продукції МППК (%); E_i – індекс експорту продукції МППК (%); Z_i – індекс зміни запасів (%); BK_i – індекс використання продукції на корм (%); V_i – індекс втрат виробництва (%); $CB_{m,sp}$ – собівартість молока для сільськогосподарських товаровиробників у розрахунку на одну корову; K_m – витрати на придбання корму (на 1 корову); ΠMM_m – витрати на придбання паливо мастильних матеріалів (на 1 корову); OPo_m – оплата послуг і робіт сторонніх організацій (на 1 корову); IB_m – інші витрати (на 1 корову); OP_m – прямі витрати на оплату праці (на 1 корову); ANA_m – амортизація необоротних активів; BC_m – відрахування на соціальні заходи; $I3_m$ – інші загальновиробничі витрати; V_i – показники поголів'я корів;

Зважаючи на структуру молокопродуктового підкомплексу, необхідно говорити про те, що важливими елементами МППК є підприємства, які займаються переробкою молока. Тому доцільним є формування алгоритму оцінки впливу інструментів державного регулювання для відповідних суб'єктів господарювання.

Результуючими ознаками діяльності молокопереробних підприємств будуть виступати:

1) рентабельність промислової переробки молока;

2) обсяг споживання продукції кінцевими споживачами;

Таким чином, оцінку впливу факторних ознак на результуючі можна здійснити за наступним алгоритмом (рис. 3), де $CB_{m,nn}$ – собівартість виготовленої продукції переробного підприємства; P_{nn} – оптово-відпускна ціна молокопереробного підприємства; Q_{nn} – обсяг реалізації продукції переробного підприємства; KPC – кількісні показники споживання; P_{tm} – ціна торгової мережі; E_p – середнє значення еластичності попиту за роздрібною ціною; K_m – коефіцієнт витрат на споживання молочної продукції; D – рівень доходу споживачів; I – індекс приросту доходу споживачів;

Таким чином, у рамках пошуку шляхів державної підтримки розвитку молокопродуктового підкомплексу АПК сформовано ряд основних результуючих ознак функціонування досліджуваної сфери виробництва. Особливістю оцінки відпо-

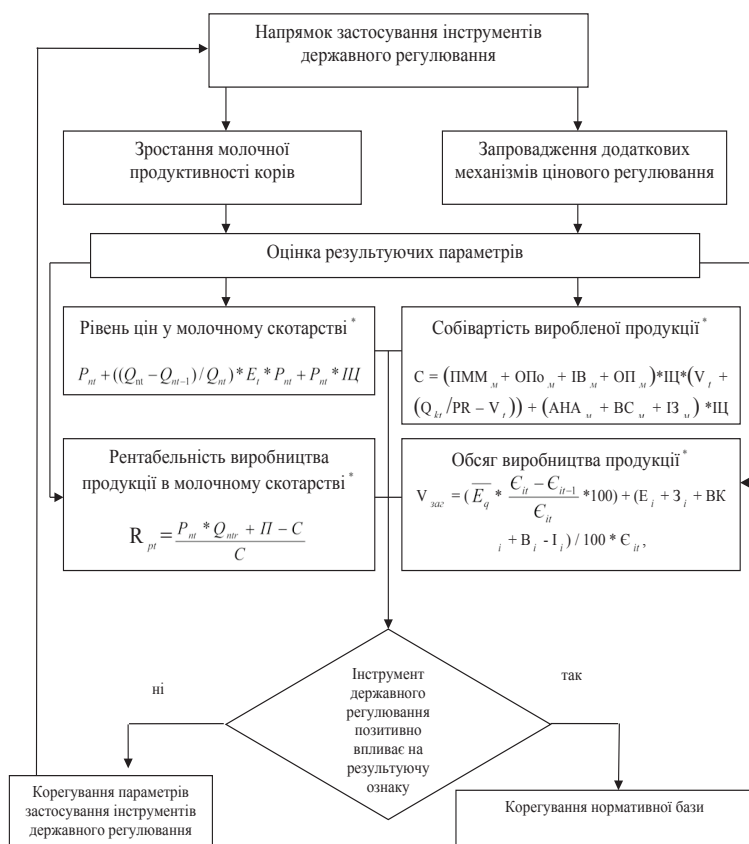

Рис. 2. Алгоритм визначення результативності застосування інструментів державного регулювання в молочному скотарстві

відних параметрів є їх динамічні зміни в межах визначеного проміжку часу під дією не лише державних преференцій, а й внутрішніх та зовнішніх факторів виробництва.

За допомогою алгоритмів наведених на рис. 2 та рис. 3 можна оцінити вплив корегування політики державного регулювання в МППК на результуючі ознаки окремих структурних елементів молоко-продуктового підкомплексу АПК.

Висновки і пропозиції. Сучасна ситуація на ринку молока та молочних продуктів дає право стверджувати, що результуючими показниками досліджуваної сфери виробництва є наступні елементи:

- рентабельність виробництва;
- рівень цін;
- обсяг виробництва продукції заданої якості;
- собівартість;
- споживання продукції.

Такі параметри є динамічними та взаємопов'язаними. В результаті відповідного дослідження були сформовані формалізовані вирази, які описують зв'язки та алгоритми визначення результативності застосування інструментів державного регулювання у сфері виробництва, переробки та споживання молока та молочної продукції.

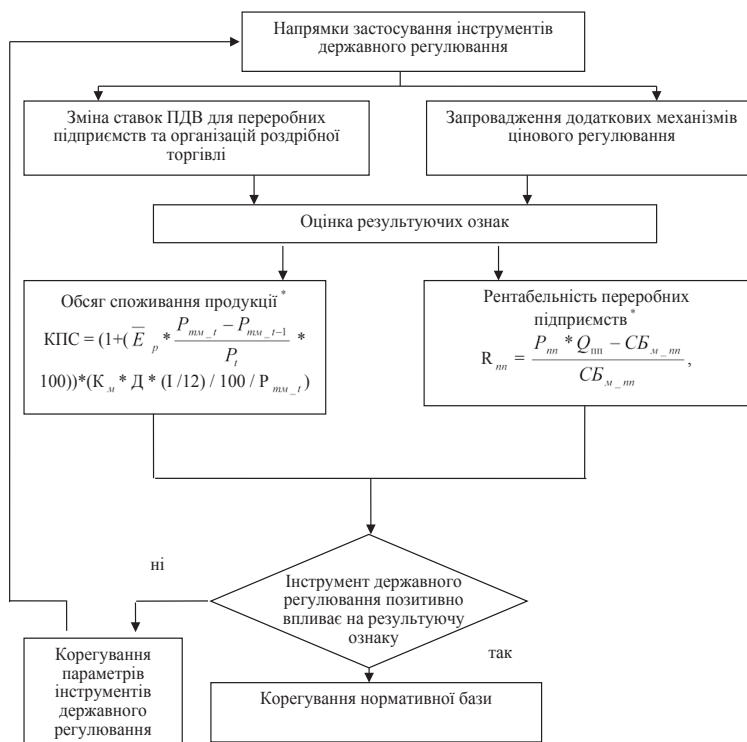

Рис. 3. Алгоритм визначення результативності застосування інструментів державного регулювання до переробних підприємств

Список літератури:

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Корецький М. Х. Державне регулювання аграрної сфери у ринковій економіці: Монографія / М. Х. Корецький. – К.: В-во УАДУ, 2002. – 260 с.
3. Мармуль Л.О. Ефективність підприємницької діяльності фермерських господарств : монографія / Л. О. Мармуль, О. Л. Гальцова. – К. : ННЦ ІАЕ, 2006. – 204 с.
4. Основи підприємницької діяльності та агробізнесу : навчальний посібник / За ред. Брюховецького. – Суми, 2001. – 474 с.
5. Олійник О. В. Цінова еластичність попиту і пропозиції продукції сільського господарства як чинники стабілізації галузі [Електронний ресурс] / О. В. Олійник, Г. С. Морозова // Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Chem_Biol/Agroin/2010_4-6/OLIYNYK.A.pdf.
6. Радько В. І. Організаційно-економічні умови ефективного виробництва молока сільськогосподарськими підприємствами : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 «економіка та управління підприємствами» / В. І. Радько. – Київ, 2008. – 26 с.
7. Конкурентоспроможність підприємства: оцінка рівня та напрями підвищення : монографія / [за ред. О. Г. Янкового]. – Одеса : Атлант, 2013. – 470 с.
8. Шелудько Р. М. Підвищення ефективності виробництва і реалізації сільськогосподарської продукції (на прикладі ПСП ім. О. П. Довженка Сосницького району Чернігівської області) / Р. М. Шелудько, Л. В. Шелудько, Є. М. Прохоров // Вісник ХНАУ. Сер. «Економіка АПК і природокористування». – 2008. – № 7. – С. 355-360.
9. Швець О. О. Економічна ефективність виробництва молока і молочної продукції та шляхи її підвищення / О. О. Швець // Вісник ХНАУ. Сер. «Економіка АПК і природокористування». – 2006. – № 2. – С. 388-393.
10. Березівський П. С. Економічна ефективність скотарства та шляхи її підвищення ; моногр. / П. С. Березівський. – Львів : Укр. Технології, 1998. – 156 с.
11. Бердар М. М. Фінанси підприємств : навчальний посібник / М. М. Бердар – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.
12. Вступ до економічної теорії : підручник / за ред. З. Ватаманюка. – 3-тє вид., допов. – Львів : «Новий світ – 2000», 2006. – 504 с.

Белосвет А. В.

Харьковский национальный экономический университет имени Семена Кузнеця

ТЕОРЕТИЧЕСКОЕ ОБОСНОВАНИЕ ОЦЕНКИ РЕЗУЛЬТИРУЮЩИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ МОЛОКОПРОДОВОЛЬСТВЕННОГО ПОДКОМПЛЕКСА АПК

Резюме

Исследованы теоретические вопросы оценки результирующих показателей функционирования молоко-продовольственного подкомплекса.

Ключевые слова: рентабельность производства, уровень цен, объем производства продукции, себестоимость, объем потребления продукции.

Byelosvyet A. V.

Kharkiv National Economic University named after Semen Kuznets

THEORETICAL BASES OF VALUATION INDICATORS THE MILK PRODUCTION

Summary

Theoretical issues in assessing the resulting indicators of milk production.

Key words: profitability, prices, volume of production production, cost, consumption of products.

УДК 338.242:334.7

Білега О. В.

Одеська державна академія будівництва та архітектури

ОЦІНКА СТАНУ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИХ МЕРЕЖЕВИХ СТРУКТУР КЛАСТЕРНОГО ТИПУ

Досліджено роль органів державного управління щодо формування мережеских структур кластерного типу. Визначено інституційно-організаційні засади створення конкурентоспроможних кластерів. Окреслено стратегії кластерної політики на державному та регіональному рівнях.

Ключові слова: кластерна організація економічної діяльності, мережескі структури кластерного типу, інституційне забезпечення, державна кластерна політика, конкурентоспроможність.

Постановка проблеми. Більшість вчених [1, с. 108; 2, с. 46; 3, с. 24; 4, с. 127] сьогодні наполегливо заявляють про необхідність реальної (а не декларативної) участі держави у формуванні кластерної організації економічної діяльності із залученням нових «інститутів розвитку» (стабілізаційного та інвестиційного фондів, наукових центрів, особливих економічних зон) для створення відсутніх елементів (перш за все інфраструктурних) для повноцінного існування кластерів. Важливо, щоб кластери сприймалися як мережескі структури, які не зливаються в єдине утворення, а співпрацюють в межах спільної стратегії розвитку. Для того щоб створювати і розвивати мережескі структури кластерного типу (МСКТ), потрібна активна державна кластерна політика, що здатна перетворитися на інструмент розбудови економіки країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальні концептуальні уявлення про мережескі структури та теоретико-методологічні основи впливу держави на формування їхніх конкурентних переваг були закладені у фундаментальних роботах вітчизняних та зарубіжних учених, серед яких: А.М. Асаул, В.М. Войнаренко, В.М. Геєць, О.І. Гонта, В.І. Захарченко, А. Єрмішина, Р.В. Кузьменко, В.Г. Маргасова, І.В. Пилипенко, В.Ф. Семенов, С.І. Соколенко, В.П. Третьак, Г.Р. Хасаєв, П.Г. Щедровицький, Дж. Бакаратіні, Е. Бергман, М. Енрайт, Р. Коуз, А. Маршалл, М. Портер, В. Прайс, П. Морозіні, К. Кетелс, П. Кругман, Дж. Харріс, М. Фельдман, Е. Фезер тощо.

Кластерний підхід здатний принципово змінити сутність державної регіональної політики. У цьому випадку зусилля Уряду мають бути спрямовані не на підтримку окремих підприємств і галузей, а на створення інституціональних умов для розвитку взаємовідносин між постачальниками і споживачами, між кінцевими споживачами і виробниками, між самими виробниками й урядовими інститутами і т. ін. Проте зазначене в першу чергу вимагає зміни організаційної структури державного управління щодо формування мережеских структур кластерного типу, які є альтернативою класичним ієрархічним економічним структурам.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Наукові розробки цілої низки вчених з питань сутності, формування, чинників розвитку, та ідентифікації мережеских структур набули в Україні багатоаспектного характеру. У більшості публікацій з цієї проблематики розкриваються теоретичні засади формування кластерів, досліджуються передумови їх ефективного функціонування, проте окремі питання щодо державного регулювання створення та підтримки діяльності мережеских структур в Україні майже не розкрито, також не з'ясовано стан інституційного забезпечення формування мережеских структур у процесі трансформації національного господарства.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є визначення ролі органів державного управління та оцінки стану інституційного забезпечення формування та розвитку конкурентоспроможних мережеских структур кластерного типу.

Виклад основного матеріалу. В Україні сьогодні модно говорити про «кластерну політику», «формування кластерів». Проте кластерні ініціативи – це інструмент. Головною задачею формування й підтримки мережеских структур кластерного типу є підвищення продуктивності праці, причому без великих фінансових вкладень та активна участь державних органів влади. Структурна кластерна політика у формуванні стратегії конкурентоспроможності країн в умовах сучасної світової економіки займає одне із провідних місць.

М. Енрайт запропонував розглядати чотири типи кластерної політики, що відрізняються способами її здійснення: 1) каталітична кластерна політика – при цьому уряд зводить зацікавлені сторони (наприклад, приватні компанії та дослідницькі фірми) і надає їм невелику фінансову підтримку; 2) підтримуюча – у цьому випадку каталітична політика доповнюється значними інвестиціями в інфраструктуру і різні важливі сфери (освіта, професійне навчання, маркетинг та ін.), що створюють сприятливе середовище для появи і розвитку кластерів; 3) директивна кластерна політика, що передбачає впливові дії держави в рамках програм трансформації економіки регіону шляхом створення кластерів; 4) інтервенціоналістська – коли